

Poruchy vedomia

1. Kvantitatívne (úbytok vedomia)

■ Prechodné (sek- min)

● Synkopa (mrákoty, mdloba) krátka strata vedomia

- a) **sytemová hypotenzia, resp. kolaps - vazogénne** (posturálna ortostatická synkopa), karidálne (ischémia srdca, vazovagálna synkopa, ASM),
- b) **poruchy redistribúcie krvi** – zmeny vnútrohrudného tlaku (kašľová synkopa, smiechová synkopa), jedlo (postprandiálna, defekačná), psychogénne faktory (neurogénna – psychogénna synkopa)
- c) **zmeny lumenu ciev** (vertebro-bazilárna insuficiencia, karotická stenotizácia)
- d) **poruchy elektrickej stability mozgu** – otras mozgu, zásah elektrickým prúdom, ELM pole, **epilepsia, elektrokonvulzie**

■ Predĺžené (hod- dni- týždne)

- **Somnolencia, letargia (útlm vedomia)** – patologická ospalosť, prebudenie (otvorení očí, orientácia) na mierne stimuly; odpovede správne, spomalené;
- **Obtundácie (zastreté vedomie)** – reakcie na silnejšie mechanické, bolestivé podnety – reakcie presné; kontakt slabne (otvorenie očí dočasne), odpovede limitované, nezrozumiteľné často navyše dezorientácia
- **Stupor (prekóma)** – hlboká strata vedomia; bez reakcií na verbálne podnety; na bolesť oneskore, málo lokalizovane, sporadické mumlanie
- **Kóma** - úplná areaktivita na vonkajšie podnety, bezvládne telo, oči trvale privereté, vegetatívne odpovede prítomné, karotický pulz, dýchanie plytké; z času na čas motorické prejavy (myknutie, pokles sánky)

2. Kvalitatívne (zmenený stav vedomia, kognície)

■ Ľahšie

- **Konfúzia** – ľahká deteriorácia mysle, strata pohotovosti, rozhodovania (napr. výšková hypoxia)
- **Dezorientácia** – oslabenie orientačných schopností v čase, priestore

■ Ťažšie

- **Amentiformný stav (zmätené vedomie) (acute confusional state)** - porucha percepcie a orientácie, pozornosti a pamäte (intoxikácie – marihuana, posttraumatické, postnarkotické, demencia, mozgové zápaly)
- **Delirantný stav (oblúznené vedomie)** - porucha obsahu myslenia, percepcie, halucinácie, poruchy pamäte, agitovanosť alebo ospalosť; amnézia; organické poškodenie mozgu (nádory, toxicky, abstinencia,
- **Obnubilácie (mrákovité stavy, blackout)** – prechodnejšie; skrelené vnímanie reality, poruchy idiognózie, odbrzdzenie osobnosti, nevedomé aktivity (amnézia)
 - stuporózne formy
 - deliriozno - afektívne formy, exktatické, nepríčetnosť
 - automatická vigilambulantná forma (cestovateľ)
- **Poruchy idiognózie – depersonalizačný syndróm**

PORUCHY PODOBNÉ KOMATÓZNYM STAVOM

„Locked in syndrome“ (pseudokóma, deeferentačný sy.)

Príčiny: ► infarkt alebo hemorágia v oblasti mosta, atlanto-okcipitálna dislokácia
prerušenie kortikobulbárnych a kortikospinálnych dráh

- Sy:
- kognitívne a senzorické vnemové procesy sú prítomné,
 - paralýza, areflexia (tetraplégia) – arteficiálna ventilácia,
 - bulbárna paralýza (dysartria, amimia, dysfágia) - umelá výživa
 - zachovalé sú reflexy okulumotorické (vertikálne pohyby očí, klipkanie viečok)
 - bez porúch citlivosti, reaktivita na bolesť
 - môže perzistovať roky

Coma vigile (bdelá kóma) vegetatívny stav

Príčiny: ► ťažké globálne kortikálne poškodenie metabolické, toxické, ischemické, traumatické (zastavenie srdca, mozgová chirurgia, a pod.)

► bilaterálne poškodenie frontálneho laloka, lézie hornej časti kmeňa,

- Sy:
- bez paralýzy, spontánne pohyby, norm. reflexy (dýchanie)
 - niekedy decerebračná alebo dekortikačná rigidita, príznak Babinského
 - bulbárne reflexy prítomné, pacient pohybuje očami, môže prehĺtať, zívateľ
 - pupilárna reakcia konsenzuálna a fotoreakcia často sym.nevýbavná
 - autonómne funkcie až hyperaktívne (CVS, termoregul., neuroendokrinné)
 - bez kontextuálnej odpovede na akúkoľvek komunikáciu
 - prítomné sú sledovacie pohyby očí a iné javy podobné selekcii pozornosti
 - bez porúch citlivosti, reakcie na bolesť prítomné

Akinetický mutizmus

Príčiny: ► hydrocefalus, tumory v oblasti 3. komory,

► veľké bilaterálne lézie gyrus cinguli, frontálneho laloka, periakveduktálnej mezencefalo-diencefalickej oblasti

- Sy:
- čiastočne alebo úplne bdely stav (semivigilný) so zachovanými somatomotorickými, senzitivnými, senzorickými i vegetatívnymi funkciami
 - vnímanie i mentálne funkcie sú zachovalé
 - pri stimulácii sa pacient „preberie“ ale na výzvy alebo podnety nereaguje ani verbálne (mutizmus) alebo pohybovo (akinéza)

Abúlia

- Sy:
- mierna forma akinetického mutizmu: pacient je spontánne hypokinetický,
 - na podnety odpovedá pohybovo alebo verbálne so značným oneskorením ale kontextuálne správne

Katátónia (sy. voskovej figuríny; katatonický stupor)

Príčiny: hypokinetický syndróm pri psychózach;

- Sy.:
- pacienti sú bdelí, pohľad je fixovaný bez kontaktu s okolím
 - bez spontánnych voluntánnych alebo indukovaných pohybov pri pasívnom pohybe je končatina fixovaná v novej polohe

Hysterická pseudokóma

Sy: simulácia kómy; rezistencia pri pasívnom dvíhaní viečok, bulbárne refl. prítomné somatomotorické i viscerálne funkcie bez defektu